

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDS59S0005

โครงการ : การศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษาป่าชุมชน
ทุ่งหัวเมือง ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

นักวิจัย : นายดำรงค์ ศรีทอง และคณะ

Email : damrongsee8951@gmail.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 ปี (ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2558 – 30 พฤศจิกายน 2559)

การศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษาป่าชุมชนทุ่งหัวเมือง ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวเขตป่าชุมชนทุ่งหัวเมือง ศึกษาทรัพยากรในป่าชุมชนบ้านหัวเมือง และสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชนและนอกชุมชนในการป้องกันและอนุรักษ์ป่าชุมชนทุ่งหัวเมือง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การศึกษาจากเอกสาร การสำรวจพื้นที่ และการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่มย่อย ประชากรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย แกนนำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สถานบันการศึกษาในพื้นที่และประชาชนทั่วไปที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับป่าชุมชน ผลการศึกษาพบว่า มีเนื้อที่ประมาณ 1,565 ไร่ 2 งาน 21 ตารางวา ตามระบุในเอกสาร หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 29684 อยู่ในความดูแลรักษาของกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2528 ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวได้มอบให้กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 5 ค่ายมหาจักรีสิรินธร จำนวน 500 ไร่ ผลการสำรวจพื้นที่ พบว่าป่าชุมชนสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 นิเวศ คือ ป่าปลูก ซึ่งมีพรรณไม้ที่ปลูกขึ้นประกอบด้วย ยางนา และตะเคียนทอง ป่าพื้นราบ มีป่าสนและพันธุ์ไม้นานาชนิดสลับด้วยทุ่งโล่ง และป่าชุ่มน้ำ พื้นที่ป่าเป็นที่ราบลุ่มบางที่คล้ายป่าพรุมีแอ่งน้ำขังที่เป็นร่องลึกหนอยมีน้ำขังตลอดปี ในป่ามีพันธุ์พืชที่ใช้เป็นอาหาร พืชสมุนไพรและพืชที่ใช้ในพิธีกรรม เช่นเดียวกับสัตว์ปีกที่พบ 3 ชนิด คือ นกที่หากินบนดิน นกที่หากินบนต้นไม้ และนกที่หากินในน้ำ นอกจากนี้ยังรวมถึงสัตว์น้ำที่พบในป่าแห่งนี้ด้วย ชุมชนได้ออกกฎ กติกาเพื่อปกป้องและรักษาสัตว์บก สัตว์น้ำ ไม้ยืนต้น และไม้ล้มลุก โดยมีโทษปรับที่แตกต่างกันออกไป แต่มีข้อยกเว้นสำหรับการหาของป่าเพื่อประกอบเป็นอาหารในครอบครัว งานบุญ และงานประเพณีต่างๆ ป่าชุมชนแห่งนี้มีความเหมาะสมในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามความพร้อมของทรัพยากรและผู้คนในพื้นที่

คำสำคัญ: ป่าชุมชน, การมีส่วนร่วม, การอนุรักษ์ป่าและชุมชนทุ่งหัวเมือง